

Sian
SOTE

**POHJOIS-KARJALAN
HYVINVOINTIALUE**

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma

Vammaisneuvosto 3/26

Lapsi- ja perheasiain neuvosto 3/26

Maakunnallinen nuorisovaltuusto 3/26

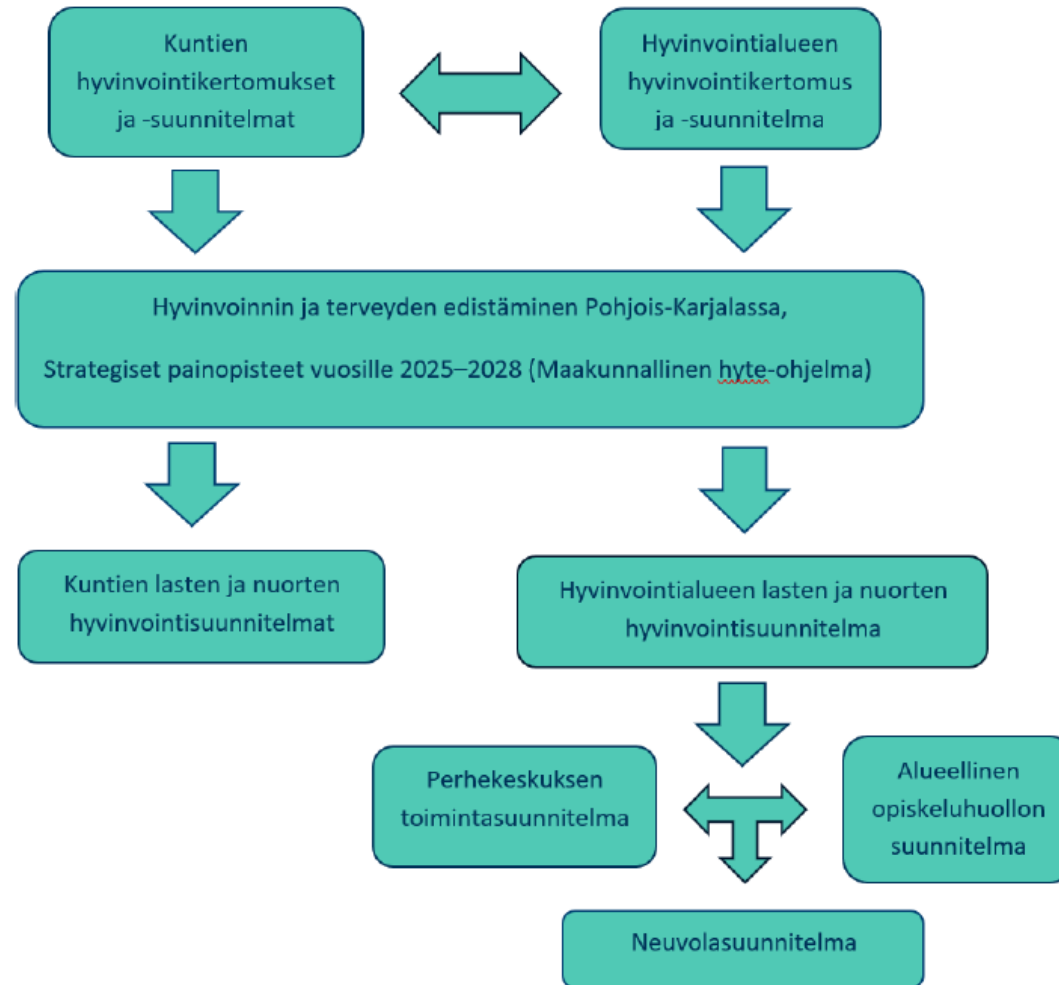
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta 4/26

Aluehallitus 5/26

Aluevaltuusto 6/26

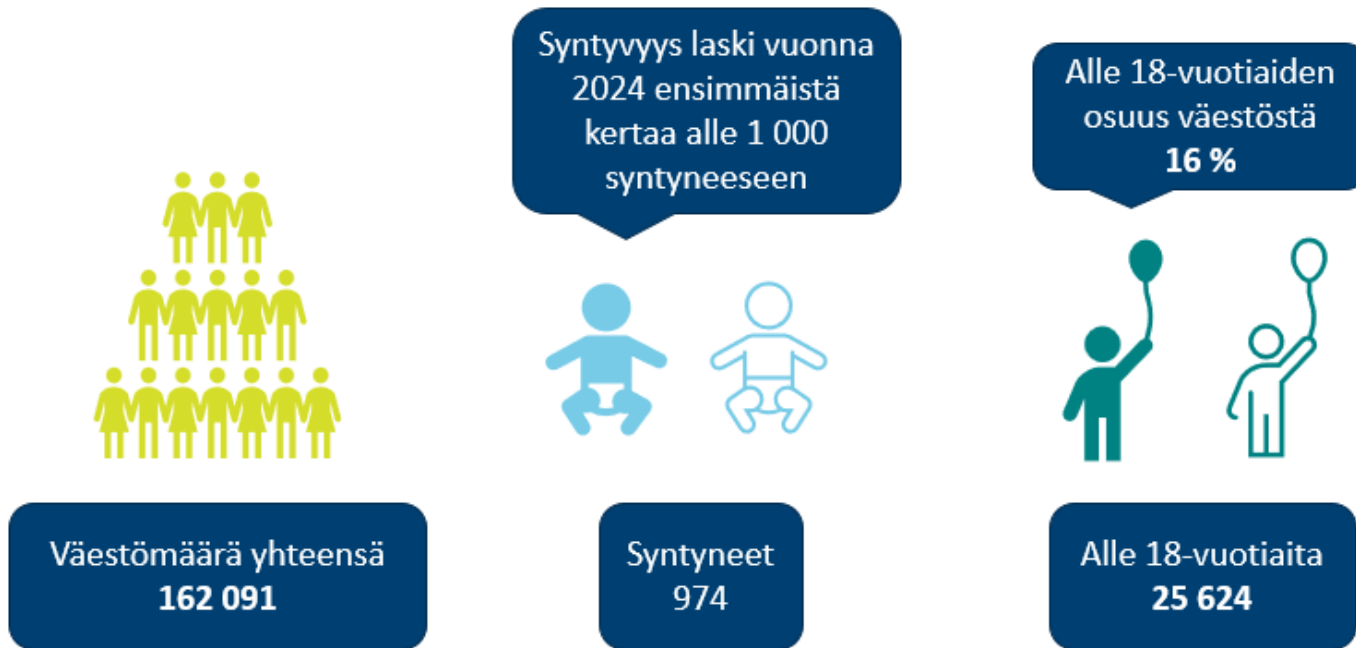
Hyväksynnässä olevat suunnitelmat

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta Pöytäkirja 15.04.2026 klo 14:01 - 16:55 / Tarkastettu Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu, M-talon 1. krs, kokoushuone Pyhäselkä / etäyhteys | Dynasty tietopalvelu : Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun sote
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026–2029
- Pohjois-Karjalan perhekeskuksen toimintasuunnitelma
- TOIMINTASUUNNITELMA Neuvolatoiminta ja alle kouluikäisten lasten ehkäisevä suun terveydenhuolto v. 2026–2029
- Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma

Kuvio 1. Alueellisen opiskeluhoollon suunnitelman kytkeytyminen muihin lasten, nuorten ja perheiden palveluja ohjaaviin suunnitelmiin.

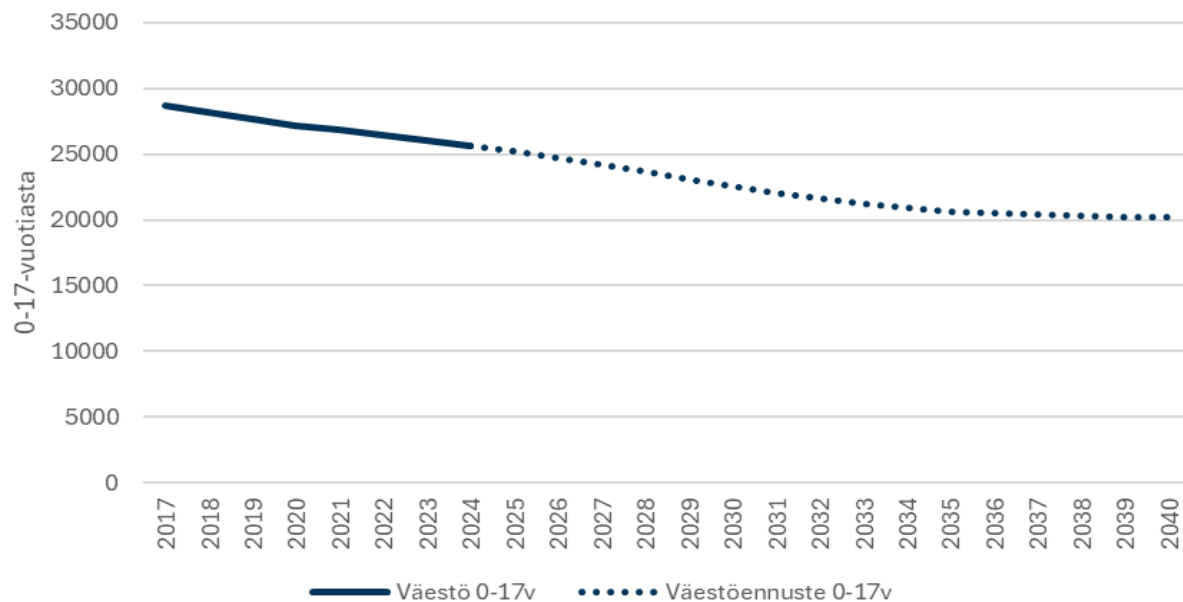
Pohjois-Karjalan väestö ja toimintaympäristö

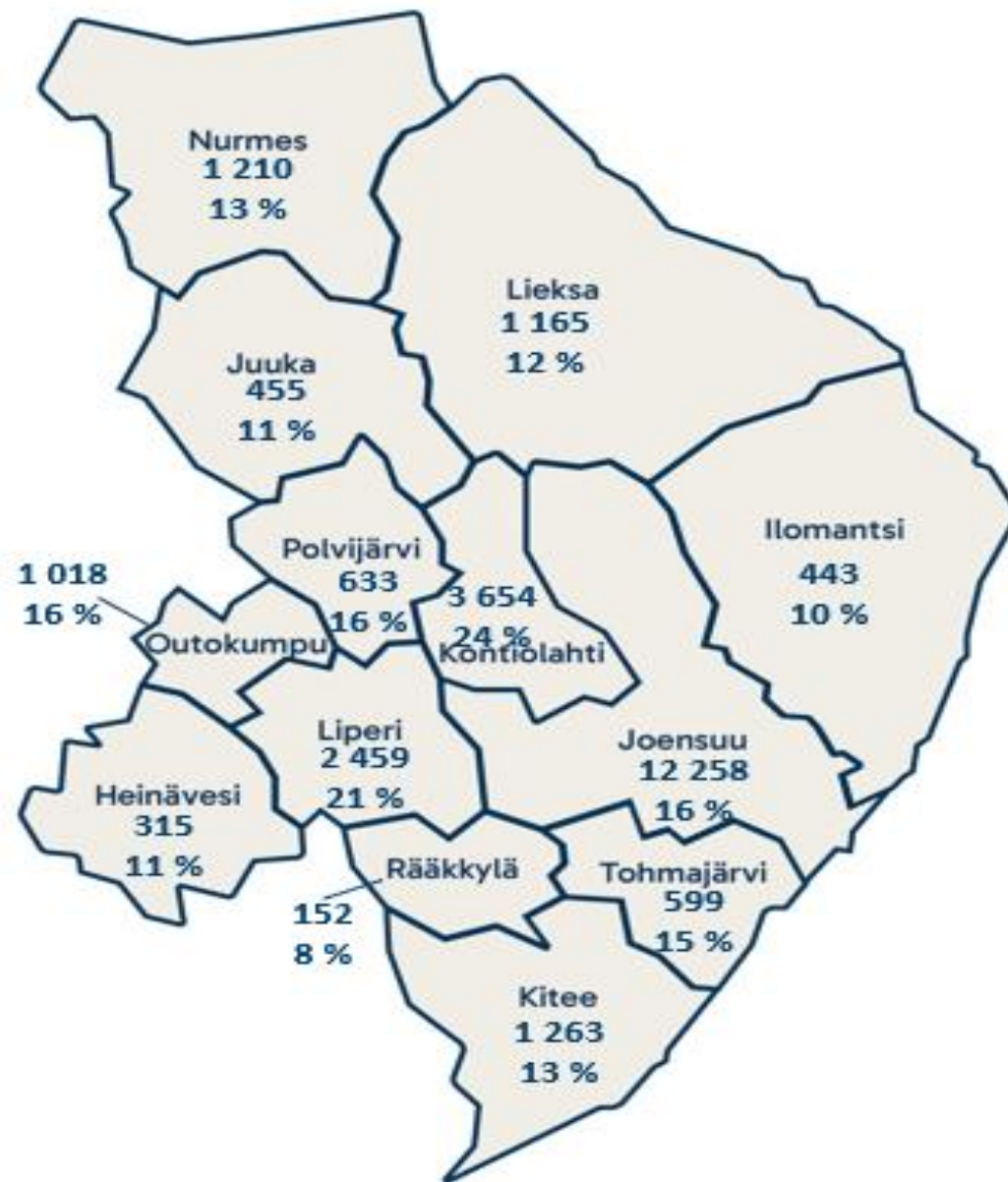
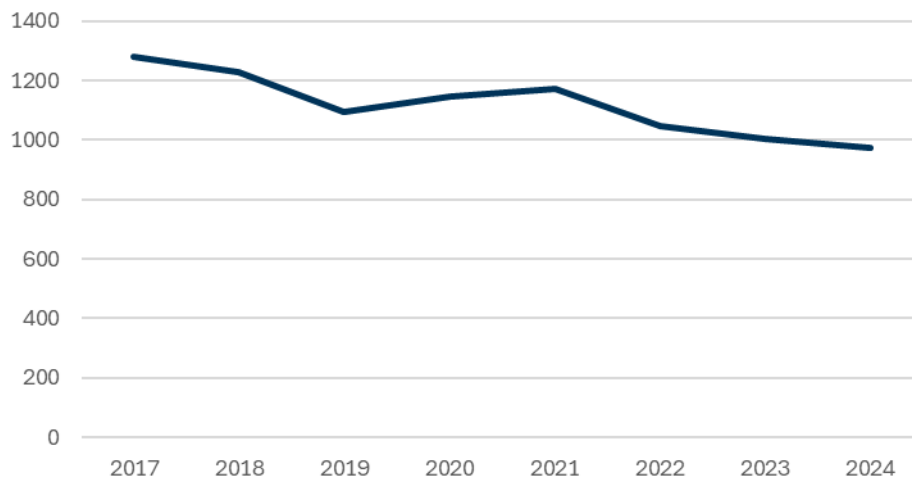
- Pitkät välimatkat ja kuntien väestörakenne tuovat haastetta palveluiden järjestämiseen. Pohjois-Karjalan väestörakenne ikääntyy ja väestön ikääntyessä palveluntarve kasvaa.
- Vaikka syntyvyys on ollut laskussa, lisääntyneen maahanmuuton myötä väestömäärän kehitys on laskenut hyvin maltillisesti.
- Kuntien erilaiset väestömäärät, väestöosuudet ja taajama-asteet tuottavat erilaiset tarpeet kunnassa järjestettävillä palveluilla.

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on Siun soten strateginen suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvointityön ja lastensuojelutyön ohjaamiseksi, johtamiseksi ja kehittämiseksi (LsL 12§).
- Sisältää tiedot lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta alueella, lasten ja nuorten hyvinvointia edistävistä ja ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista alueella sekä yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä.
- Siun sotessa lasten, nuorten ja perheiden palveluissa kulurakenteen painopiste on tällä hetkellä voimakkaasti viimesijaisissa ja inhimillisesti raskaimmissa palveluissa. Hoidon ja tuen ennakoivuus, jatkuvuus sekä asiakaslähtöinen palvelujen yhteensovittaminen eivät toteudu riittävän hyvin. Talouden näkökulmasta tämä on tarkoittanut kustannusten nousutrendiä viime vuosina.
- Muutoksen toteuttamiseksi Pohjois-Karjalassa on sitouduttu pitkäjänteiseen yhteiseen kehittämiseen. Yhteisiä toimintatapoja vahvistetaan entistä tavoitteellisemmin organisaatioiden ja toimialojen välisenä yhteistyönä eri yhteistyörakenteissa.

Väestö ja väestöennuste 0-17v Siun soten alueella

Elävänä syntyneet Siun soten alueella 2017-2024

Pohjois-Karjalan toisen asteen oppilaitokset

NURMES

- Kirkkokadun lukio
- Riveria Nurmes ja Valtimo

JUUKA

- Juuan lukio

POLVIJÄRVI

- Polvijärven lukio

OUTOKUMPU

- Outokummun lukio
- Riveria Outokumpu

HEINÄVESI

- Heinäveden lukio

KITEE

- Kiteen lukio
- Riveria Kitee
- Kiteen evankelinen kansanopisto

LIEKSA

- Lieksan lukio
- Riveria Lieksa
- Lieksan kristillinen opisto

ILOMANTSI

- Ilomantsin lukio

KONTIOLAHTI

- Kontiolahden lukio

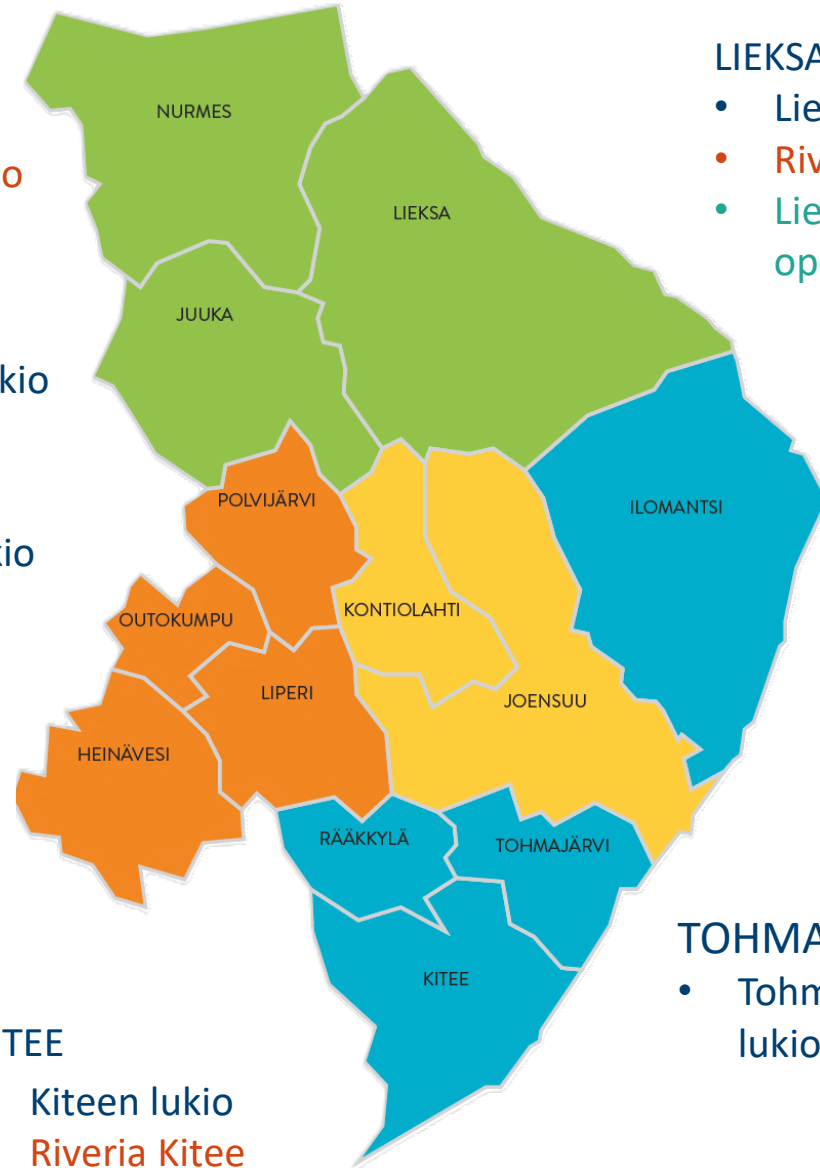
JOENSUU

- Lyseon lukio
- Tulliportin normaalikoulun lukio
- Yhteiskoulun lukio
- Pyhäselän lukio
- Joensuun konservatorio
- Itä-Suomen suomalais-venäläinen koulun lukio
- Itä-Suomen liikuntaopisto
- Riveria Peltola, Niskala, Jukolankatu ja Niittylahti
- Ammattiopisto Luovi

TOHMAJÄRVI

- Tohmajärven lukio

- Lukio
- Ammattiopisto
- Muu

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman sisältö

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman tulee perustua koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmiin (Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 377/2022). Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman tulee huomioida opiskelijoiden kielellisten oikeuksien toteutuminen opiskeluhuoltopalveluissa. Sen tulee sisältää:

- 1) opiskeluhuoltopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet;
- 2) suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi;
- 3) hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhuoltopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet;
- 4) suunnitelma opiskeluhuoltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta;
- 5) toimenpiteet alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman sisältö

Opiskeluhuollon palvelut käsittävät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16 §:n mukaista kouluterveydenhuolto ja opiskeluterveydenhuollolla mainitun lain 17 §:n mukaista opiskeluterveydenhuolto. Terveydenhuoltolain mukaisilla koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluilla:

- 1) edistetään ja seurataan oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta;
- 2) edistetään ja seurataan opiskelijoiden tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia ja opiskelukykyä;
- 3) tunnistetaan opiskelijoiden varhaisen tuen tarpeet ja järjestetään tarvittava tuki sekä ohjataan hoitoon ja tutkimuksiin.

Lisäksi kouluterveydenhuollossa tuetaan vanhempien ja huoltajien hyvinvointia ja kasvatustyötä. Opiskeluterveydenhuolto sisältää opiskelijan terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, jotka on järjestettävä yhtenäisenä kokonaisuutena.

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman sisältö

Kuraattori edistää ja tukee lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden oppimista, opiskelua, hyvinvointia sekä sosiaalisia valmiuksia ja toimintakykyä. Kuraattori on keskeisessä roolissa koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tukemisessa ja tekee yhteistyötä perheiden, oppilaitoksen muiden työntekijöiden ja yhteistyöverkostojen kanssa. Kuraattoripalvelut ovat lakisääteisiä, vapaaehtoisia, maksuttomia ja luottamuksellisia. Kuraattoripalvelut ovat osa oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia opiskeluhuollon palveluja sekä sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja.

Psykologi tukee opiskelijan koulunkäyntiä ja opiskelua sekä yhteisöllisellä että yksilötasolla. Psykologi tuottaa oppilaitosyhteisöön psykologista asiantuntemusta toimien lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen, tunne-elämän ja psyykkisen hyvinvoinnin vahvistamisen sekä oppimisen psykologian asiantuntijana koulussa. Yksilötyössä hänen tehtävänä on auttaa ja tukea opiskelijoita koulunkäyntiin, oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen sekä psyykkiseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja indikaattorit

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta	Indikaattori
Hyvinvoivat opiskelijat	Mielen hyvinvoinnin haasteet tunnistetaan varhaisessa vaiheessa, tuki/hoito toteutuu oikea-aikaisesti ja tarvittavat toimenpiteet johdetaan yhteisesti	Opiskeluhuollon palveluista vastaava ylihoitaja, palvelupäällikkö ja palvelujohtaja ja esihenkilöt	Jatkuva, indikaattoreiden seuranta vuoden 2027 ja 2029 kouluterveyskyselyjen tulosten pohjalta	Ohjatun omahoidon koulutuksen käyneiden määrä lisääntyy opiskeluhuollon palveluissa	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä (Kouluterveyskysely) Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi (Kouluterveyskysely)

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja indikaattorit

Yhteensovittavajohtaminen	Opiskeluhuollosta vastaavat esihenkilöt ja henkilöstö suunnittelevat ja toteuttavat yhteisöllistä työtä yhteistyössä	Opiskeluhuollon esihenkilöt ja opiskeluhuollon palveluista vastaava ylihoitaja, palvelupäällikkö ja palvelujohtaja	jatkuva	Yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien toteutuminen Yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikellot käytössä	Toteutuu täysin Toteutuu osittain Ei toteudu tai ei ole aloitettu
	Opiskeluhuollon johtamisessa sitoudutaan perhekeskusverkoston työskentelyyn yhteisövaikuttavuuden viitekehyksestä	Perhekeskusverkoston toimijat Hva:n osalta opiskeluhuollon palveluista vastaava ylihoitaja, palvelupäällikkö ja palvelujohtaja ja esihenkilöt	jatkuva	Perhekeskuksen johtoryhmät toteutuvat Perhekeskustiimit toteutuvat	Toteutuu täysin Toteutuu osittain Ei toteudu

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja indikaattorit

Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelujen toimintakyky ja vastuunkanto lasten ja nuorten hyvinvoinnista vahvistuu	Opiskeluhuollon palvelujen vakanssit ovat täytettyinä vähintään suositusten ja lainsäädännön mukaisesti	Opiskeluhuollon palveluista vastaava ylihoitaja, palvelupäällikkö ja palvelujohtajat.	Jatkuva	Toimien ja virkojen täyttöaste	Toteutuu täysin lakisääteisesti Toteutuu osittain lakisääteisesti Ei toteudu lakisääteisesti
	Opiskeluhuollon palveluihin pääsy toteutuu lainsäädännön vaatimalla tavalla	Opiskeluhuollon palveluista vastaava ylihoitaja, palvelupäällikkö ja palvelujohtajat.	Jatkuva, indikaattoreiden seuranta vuoden 2027 ja 2029 kouluterveyskyselyjen tulosten pohjalta	Palveluun pääsyn määräajat	Toteutuu täysin lakisääteisesti Toteutuu osittain lakisääteisesti Ei toteudu lakisääteisesti Palveluun (koulukuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, lääkäri) pääsyn indikaattorit kouluterveyskyselystä

Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja indikaattorit

Yhdessä tekemisen toimintatavat ovat vahvat ja vaikuttavat sekä perustuvat yhteiseen systemiseen ajatteluun perheen eri toimijoiden välillä.

<p>Ehkäisevää päihdetyötä ja päihde- ja pelikasvatusta suunnitellaan ja toteutetaan osana opiskeluhoillon kokonaisuutta</p> <p>Tupakka- ja nikotiinituotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön sekä rahapelaamisen ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen (sovitut käytännöt)</p>	<p>Opiskeluhoillon esihenkilöt ja opiskeluhoillon palveluista vastaava ylihoitaja, palvelupäällikkö ja palvelujohtaja</p> <p>Ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava asiantuntija</p>	<p>Asiakas - ja potilastietojärjestelmän mahdollistaessa:</p> <p>puheeksiottojen määrän trendi nouseva</p> <p>indikaattoreiden seuranta vuoden 2027 ja 2029 kouluterveyskyselyjen tulosten pohjalta</p>	<p>Päihdetilanteen ja ehkäisevän päihdetyön toteutumisen seuranta kouluissa ja oppilaitoksissa</p>	<p>Päihteiden käyttöön ja rahapelaamiseen liittyvät indikaattorit kouluterveyskyselystä</p>
<p>Opiskeluhoillon yhteisöllisen työn määrä kasvaa</p>	<p>Opiskeluhoollosta vastaavat hva:n ja oppilaitosten esihenkilöt sekä henkilöstö</p>	<p>Jatkuva</p>	<p>Yhteisöllisen opiskeluhoillon toteutumisaste (tavoite >15%).</p>	<p>Toteutuu täysin</p> <p>Ei toteudu</p>

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja indikaattorit

Opiskeluhuollon yhteisöllinen työ huomioi Pohjois-Karjalan alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja hyte-painopisteet ovat osa opiskeluhuollon toteuttamisen vuosikelloa	Opiskeluhuollosta vastaavat hva:n ja oppilaitosten esihenkilöt sekä henkilöstö	Jatkuva	Opiskeluhuollon vuosikellot on tehty	Toteutuu täysin Toteutuu osittain Ei toteudu
Opiskeluhuollon palveluissa käytetään kansallisesti suositeltuja tai näyttöön perustuvia menetelmiä	Opiskeluhuollon palveluista vastaava ylihoitaja, palvelupäällikkö, palvelujohtajat ja esihenkilöt	Jatkuva	Koulutusasteen ja käyttöasteen seuranta juurruttamisen tukena Terapiatakuulainsäädäntö toteutuu niissä opiskeluhuollon palveluissa, joissa sitä sovelletaan	Toteutuu täysin Toteutuu osittain Ei toteudu

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja indikaattorit

Päätöksenteko perustuu lapsivaikutusten arviointiin, lapsilähtöisyyteen sekä läpinäkyvyyteen kaikissa palveluissa	Lapsivaikutusten arviointiin koulutetaan ja sen käyttämistä opiskeluhuollon palveluissa valmistellaan	Opiskeluhuollon palveluista vastaava ylihoitaja, palvelupäällikkö, palvelujohtajat ja esihenkilöt	Jatkuva	Lapsivaikutusten arvioinnin koulutusten toteutuminen opiskeluhuollon palveluihin	Toteutuu täysin Toteutuu osittain Ei toteudu
	Lasten ja nuorten osallisuus huomioidaan	Lasten ja nuorten osallistamista toteutetaan säännöllisesti opiskeluhuollon henkilöstön toimesta	indikaattoreiden seuranta vuoden 2027 ja 2029 kouluterveyskyselyjen tulosten pohjalta	Palautekyselyt oppilaitoksissa	Mahdollisuus vaikuttaa koulun tapahtumien suunnitteluun, koulutyön suunnitteluun -indikaattorit kouluterveyskyselystä

Hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjän välinen yhteistyörakenne

Suunnitelma opiskeluhuoltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta

Opiskelijan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen

- Opiskeluhuollon keskeisin tehtävä on opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu- ja oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuoltoa kehitetään vahvistamalla koko oppilaitosyhteisölle kuuluvaa, ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä työtä. Opiskelijan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perustana ovat opiskelijan riittävä ravitsemus, liikunta ja uni.

Lakisääteisten henkilöstömitoitusten ja suositusten noudattaminen

- Opiskeluhuollon kuraattori-, psykologi- ja terveydenhoitajapalvelujen resurssointi toteutetaan lakisääteisten henkilöstömitoitusten ja suositusten mukaisesti. Henkilöstömitoitusten toteutumista seurataan ja sen muutoksiin reagoidaan tarvittaessa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa pyritään noudattamaan kansallisia mitoitussuosituksia lapsimäärän laskusta huolimatta. Mikäli palveluntarve merkittävästi laskee, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa voidaan järjestellä tehtäviä uudelleen ja jakaa resurssia eri tavoin.

Suunnitelma opiskeluhuoltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta

Yhteisöllisen opiskeluhuollon sisältö

- Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa korostetaan erityisesti oppilaitosyhteisön kannalta oleellisia hyvinvoinnin, tuen ja kehittämistarpeiden näkökulmia. Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa huomioidaan myös oppilaitoksen ja alueiden erityispiirteet. Lisäksi yhteisöllisessä opiskeluhuollossa huomioidaan Pohjois-Karjalan maakunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet: hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat, osallisuus ja yhteisöllisyys sekä turvallinen arki- ja ympäristö. Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön toteuttamisesta laaditaan yhteisöllisen työn vuosikello.

Opiskelijoiden osallisuuden huomiointi

- Opiskeluhuolto sitoutuu lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseen toiminnan ja palvelujen kehittämisessä mm. keräämällä säännöllistä asiakaspalautetta, mahdollistamalla osallisuutta tukevia tapahtumia, kyselyjä ja kohtaamisia sekä reagoimalla saamiinsa kehittämistarpeisiin.

Suunnitelma opiskeluhuoltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta

Perhekeskustoiminta

- Kaikki lasten ja nuorten kanssa toimivat hyvinvointialueen, kunnan, järjestöjen, yhdistysten ja seurakuntien toimijat ovat perhekeskustoimijoita. Opiskeluhuolto sitoutuu noudattamaan perhekeskussuunnitelmassa annettua palvelulupausta: Kun tarvitset tukea tai apua, autamme sinua toimimalla yhdessä ja olemalla mukana elämässä.

Yhteiset toimintamallit

- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja pärjäävyyden edistämiseksi tarvitaan kaikkia eri kasvu- ja kehitysympäristöjen aikuisia ja vahvaa, suunnitelmallista yhteistyötä. Kokeiluina aloitettuja hyväksi todettuja toimintamalleja lähdetään yhdessä sopien monistamaan koulutuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden perhekeskustoimijoiden yhteistyönä yhteisövaikuttavuuden periaatteita apuna käyttäen. Koulukiusaamiseen, koulupoissaoloihin tai muihin ilmiöihin tartutaan ja suunnitellaan yhdessä niin yhteisöllisen työhön kuin yksilöönkin paneutuvan työn malleja.

Opiskeluterveydenhuollon uudistus

Säädösmuutos 1.2.2026 alkaen

Mikä muuttuu

- Sähköinen terveystarkastus käyttöön 1.9.2026 Omaolo-järjestelmässä
  - Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus vahvaan tunnistautumiseen
  - PDF-versio on käytettävissä, ellei ole tunnistautumisen edellyttämiä mobiilivarmennetta tai pankkitunnuksia
  - Aiempi kutsuntaterveystarkastuksen ja opiskeluterveydenhuollon esitietolomake yhdistyvät
  - Lomake luokittelee tarkastuksen kiireellisyysjärjestyksen opiskelijan vastausten perusteella
  - Kysymyksiä myös suun terveydentilaan liittyen
- Terveystarkastuksen infokirje muutoksesta valmistelussa
  - Lähetetään opiskelijaksi hyväksymiskirjeen mukana
- 2027 kutsunnanaalaisten ennakkoterveystarkastuksista tulee osa opiskeluterveydenhuollon terveystarkastusta – osa opiskelijoista kutsutaan tarkastukseen 1. opiskeluvuonna, osa vasta 2. opiskeluvuonna ja aikuisista opiskelijoista osaa ei välttämättä lainkaan, ellei kysely hälytä tarkastuksen tarpeesta ja/tai opiskelija itse ei koe tarvetta terveystarkastukseen
  - Lääkärintarkastuksista sovitaan sote-keskusten kanssa myöhemmin

Terveiset Siun sotelta

Ajankohtaista opiskeluterveydenhuollossa

- Terveystenhoitajaresurssit ennallaan ja toimet täytettyinä
- Kutsuntojen ennakkoterveydentarkastukset käynnissä
- Sääntömuutokseen valmistaudutaan koulutuksin ja prosessia avaten
- Opiskeluympäristöjen terveellisuuden ja turvallisuuden monialainen tarkastus toteutetaan neljän vuoden välein, rehtori toimii koollekutsujana edelleen
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalvelu horjuu osassa kuntia; toisella asteella lääkäripalvelu on lähinnä sairausperusteisesti ja kutsunnanalaisien ennakkoterveydentarkastuksiin liittyen

Ajankohtaista opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluista

- Riverian opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologiresursseissa on kohtuullisen hyvä tilanne. Henkilöstön vaihtuvuus on nyt pientä. Pohjoisen alueen Riverian yksiköissä on vielä psykologivajetta.
- Sosiaalihuollon lainsäädäntöuudistusten valmistelu (sosiaalihuoltolaki, laki lapsen erityisestä suojelusta (kumoaisi läpimennessään lastensuojelulain) ei suoraan vaikuta opiskeluhuollon palveluihin mutta vaikuttaa toimintaympäristöön osana lapsiperheiden palveluja.

Kiitos!

**Lapset eivät muodosta
sataa prosenttia
väestöstä.
Mutta he muodostavat
sata prosenttia
tulevaisuudesta.
- Zig Ziglar -**

**PERHE-
KESKUS**
Mukana elämässä.